

SISTEMUL DE ASIGURARE A CONTROLULUI CALITĂȚII ACTIVITĂȚII DE AUDIT ȘI A SERVICIILOR CONEXE

Anatolie IACHIMOVSKI, dr., conf. univ., ASEM

This article aims based on comments and questions to materialize the necessary aspects to be considered in quality assurance audits and criteria to assess the level of improvement of the quality system audit and related services.

Conform Directivei Uniunii Europene (2006/43/CE adoptată de Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene), auditul ar trebui să facă obiectul unui sistem de asigurare a calității. Fiecare auditor trebuie să facă obiectul unei verificări de asigurare a calității cel puțin o dată la fiecare șase ani. Aceasta competență revine supravegherii publice care trebuie să găsească o abordare coordonată pentru efectuarea verificărilor de asigurare a calității, precum investigații și sancțiuni corespunzătoare pentru prevenirea și corectarea efectuării necorespunzătoare a lucrărilor de audit.

În Republica Moldova, sistemul de supraveghere publică a misiunilor de audit, conform legii cu privire la activitatea de audit este în atribuția Ministerului Finanțelor. Art.31 al legii în cauză prevede exercitarea supravegherii și controlului activității de audit de către Consiliul de supraveghere a activității de audit din cadrul Ministerului Finanțelor.

Consiliul mai are și următoarele atribuții:

- controlează activitatea auditorilor prin intermediul Serviciului de control și verificare;
- monitorizarea procesului de certificare a auditorilor, de stagiere și de instruire profesională continuă;
- prezintă Camerei de licențiere propuneri privind retragerea sau suspendarea licențelor;
- adoptă decizii privind retragerea certificatelor de calificare.

Pe lângă Consiliu sunt și alte departamente implicate în monitorizarea auditului, precum:

- direcția reglementarea contabilității și auditului în sectorul corporativ;
- secția reglementarea activității de audit a rapoartelor financiare;
- serviciul de control și verificare a activității de audit.

În prezent, asociațiile profesionale din Republica Moldova sunt la o etapă incipientă de supraveghere a activităților și de asigurare a calității membrilor lor, iar Consiliul de supraveghere a activității de audit pune un accent mic sau nici un accent pe funcțiile de supraveghere și de asigurare a calității ale asociațiilor profesionale.

Sistemul de asigurare a calității al unei asociații profesionale trebuie să se bazeze pe inspecții de revizuire a controalelor interne ale firmelor de audit. De regulă, în procesul inspecției este necesar să se efectueze revizuirea sistemului de control al calității firmei pentru a stabili gradul de adecvare al sistemului de control al calității cerințelor standardelor profesionale și conformarea activității de audit și a serviciilor conexe cu politicile și procedurile de control al calității.

În cadrul inspecției se urmărește racordarea activității de audit și a serviciilor conexe cu dispozițiile normative și legislative în domeniul auditului. O inspecție a calității ar trebui să includă următoarele direcții: conformitatea la cerințele de independență, asigurarea competenței și condițiilor calității muncii, precum și conformarea la cerințele asociației profesionale; aprecierea modului de instruire și menținere a sistemului de control al calității; verificarea calității lucrărilor efectuate la realizarea activității de audit și a serviciilor conexe.

Sistemul actual de asigurare a controlului calității lucrărilor de audit din Republica Moldova se confruntă cu următoarele probleme:

- Implimentarea elementelor sistemului de supraveghere este fragmentată;
- Se constată constrângeri semnificative de capacitate și resurse;
- Nu există o asigurare adecvată a calității lucrărilor de audit.

Aceste probleme sunt condiționate de responsabilitatea fragmentată în supraveghere publică a misiunilor de audit, constrângerile salariale pentru funcționarii publici, lipsa procedurilor și instrumentelor adecvate pentru sistemul de asigurare a calității. Totodată, Serviciul de control și verificare al Consiliului de supraveghere a activității de audit din cadrul Ministerului Finanțelor, nu dispune de resurse tehnice, financiare și de alt tip pentru a efectua revizuirea adecvată a calității

activității de audit.

În comparație cu bunele practici existente în acest domeniu din alte țări, referitor la asigurarea calității lucrărilor misiunilor de audit financiar se poate constata următoarele:

- ✓ nu toate responsabilitățile de supraveghere sunt atribuite unui singur organ sau unei singure autorități;
- ✓ există dificultăți la recrutarea personalului experimentat pentru exercitarea controlului calității lucrărilor de audit;
- ✓ sistemul de asigurare a calității lucrărilor de audit nu este adecvat.

Se propune următoarele opțiuni de soluționare a problemelor legate de asigurarea calității lucrărilor de audit:

- Consolidarea sistemului actual de control a calității lucrărilor misiunilor de audit;
- Crearea unui nou organ, de exemplu Camera de Audit;
- Implicarea unei Asociații profesionale existente în procesul de supraveghere.

Avantajele (+) și dezavantajele (-) acestor opțiuni pot fi apreciate în baza următoarelor criterii:

Tabelul

Evaluarea opțiunilor privind supravegherea publică a misiunilor de audit statutar

Criterii	Opțiuni		
	1	2	3
Resurse suplimentare pentru crearea instituției de reglementare	+	-	+
Autonomie în gestionarea fondurilor	-	+	+
Recrutarea personalului experimentat	-	+	+
Costul implementării sistemului de asigurare a calității	-	+	+

În cazul primei opțiuni avantajul este că elementele sistemului de supraveghere sunt deja implementate, iar dezavantajele țin de lipsa de autonomie financiară și în decizii de restructurare, constrângeri de resurse, costuri mari legate de elaborarea și implementarea sistemului de asigurare.

Dacă se va opta pentru crearea unui nou organ, cum ar fi Camera de Audit avantajele ar fi că la crearea noului organ de reglementare se va ține cont din start de autonomia financiară a acestuia, astfel se va evita constrângerile legate de personal calificat, va fi posibil de economisit întrucât doar o singură instituție va elabora și va menține sistemul de asigurare a calității.

Dezavantajele principale în acest caz: pentru crearea unui nou organ de reglementare sunt necesare mobilizări de resurse suplimentare și va fi necesar de ajustat cadrul legal ce ține de supravegherea activității de audit.

Implicarea unei Asociații profesionale existente în procesul de supraveghere ar permite economisirea resurselor pentru crearea instituției întrucât vor fi implicate asociațiile existente care dispun deja de sisteme de asigurare a calității. Conform prevederilor statutare asociațiile existente sunt autonome și independente, nu se confruntă cu constrângeri legate de recrutare.

Dezavantajele unei asemenea abordări ar fi necesitatea de elaborare a unor criterii obiective de selectare a asociațiilor profesionale, ajustarea cadrului legal care să prevadă obligativitatea auditorilor de a fi membri ai asociațiilor profesionale.

În opinia autorului, pe termen scurt prima opțiune este mai real de implementat întrucât nu presupune modificări semnificative a cadrului legal. Ținând cont de acestea, se recomandă următorii pași:

- A. Modificarea statutului juridic al Consiliului de supraveghere a activității de audit în calitate de instituție nouă de reglementare, inclusiv:
 - autonomie în gestionarea fondurilor;
 - autonomie în decizii de restructurare.
- B. Dezvoltarea imaginii și crearea unui sistem de asigurare a calității:
 - stabiirea politicilor, procedurilor, instrumentelor, metodologiilor de funcționare a sistemului de control a calității;
 - elaborarea propriului regulament cu privire la efectuarea inspecțiilor misiunilor de audit statutar.

C. Recrutarea personalului:

- angajarea personalului experimentat pentru realizarea inspecțiilor;
- evitarea constrângerilor salariale.

Bibliografie:

1. Legea privind activitatea de audit nr.61 din 16.03.2007 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.117-126 din 10.08.2007.
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1450 cu privire la unele măsuri de executare a legii nr.61-XVI din 16.03.2007 privind activitatea de audit // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.203-206/1493 din 28.12.2007.
3. Indicațiile metodice aferente întocmirii și prezentării Informației privind respectarea procedurilor de control al calității lucrărilor de audit, stabilite de Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în anexa 1 la ordinul nr.115 din 26.12.2008 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.237-240 din 31.12.2008.
4. Manual de Standarde Internaționale de Audit și Control de Calitate. Codul Etic al Profesioniștilor Contabili // www.minfin.md
5. Manual de Reglementări Internaționale de Audit, Asigurare și Etică// www.minfin.md